

ПРОГРАМУВАННЯ. КУРСОВА РОБОТА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>121 Інженерія програмного забезпечення</i>
Освітня програма	<i>Інженерія програмного забезпечення мультимедійних та інформаційно-пошукових систем</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 рік навчання, 4 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>Самостійна робота: 30 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік</i>
Розклад занять	<i>Не передбачено</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Комісія з прийому захистів КР: к.т.н., доцент, Заболотня Тетяна Миколаївна, tetiana.zabolotnia@gmail.com асистент Юсин Яків Олексійович yusin.yakiv@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>Google disk</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою виконання курсової роботи з дисципліни «Програмування. Курсова робота» є закріплення, поглиблення й узагальнення теоретичних знань щодо методів і технологій об'єктно-орієнтованого програмування, отриманих студентами за час навчання, а також їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання, зокрема набуття навичок побудови програмних продуктів (компонентів) багаторазового використання на основі шаблонів проєктування.

Завданнями даної курсової роботи є:

- сприяння набуттю студентами навичок щодо самостійної роботи над навчально-методичною, технічною, монографічною та періодичною літературою й іншими інформаційними джерелами;
- відпрацювання вмінь аналізувати та алгоритмізувати поставлену задачу, оцінювати доцільність застосування шаблонів проєктування для створення програмного забезпечення та обґрунтовувати обрану структурну організацію проєкту;
- набуття досвіду щодо розроблення програмних класів (компонентів), придатних для повторного використання відповідно до об'єктно-орієнтованого підходу;
- розвиток навичок програмування, у т.ч. створення програмного забезпечення зі складним інтерфейсом користувача, та роботи у середовищах програмування;

– вироблення та закріплення вміння документування новоствореного програмного коду, написання технічної документації до розробленого проєкту (зокрема, технічного завдання, описів модулів та класів, UML- діаграм шаблонів, інструкції користувача).

Оскільки курсова робота є одним з видів індивідуальних завдань, до її завдань також входить формування у студентів навичок самостійної роботи взагалі в навчальній, професійній діяльності, здатності брати на себе відповідальність, самостійно вирішувати проблеми, знаходити конструктивні рішення, вихід з кризових ситуацій тощо. Крім того, виконання курсової роботи сприяє набуттю досвіду творчої та дослідницької діяльності з вирішення поставлених завдань, вміння виробляти власне ставлення до розв'язання практичної проблеми.

Предметом дисципліни «Програмування. Курсова робота» є процес розроблення об'єктно-орієнтованого програмного забезпечення з використанням шаблонів проєктування.

В контексті освітньої програми виконання курсової роботи з дисципліни «Програмування. Курсова робота» формує у здобувачів освіти **фахові компетентності (ФК)** та **програмні результати навчання (ПРН)**, необхідних для розв'язання практичних задач професійної діяльності, пов'язаної із проєктуванням та розробленням об'єктно-орієнтованого програмного забезпечення:

- **ФК01** Здатність ідентифікувати, класифікувати та формулювати вимоги до програмного забезпечення;
- **ФК02** Здатність брати участь у проєктуванні програмного забезпечення, включаючи проведення моделювання (формальний опис) його структури, поведінки та процесів функціонування;
- **ФК03** Здатність розробляти архітектури, модулі та компоненти програмних систем;
- **ФК05** Здатність дотримуватися специфікацій, стандартів, правил і рекомендацій в професійній галузі при реалізації процесів життєвого циклу;
- **ФК07** Володіння знаннями про інформаційні моделі даних, здатність створювати програмне забезпечення для зберігання, видобування та опрацювання даних;
- **ФК08** Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення;
- **ФК13** Здатність обґрунтовано обирати та освоювати інструментарій з розроблення та супроводження програмного забезпечення;
- **ФК14** Здатність до алгоритмічного та логічного мислення;
- **ФК17** Здатність розробляти програмне забезпечення інформаційно-пошукових систем;
- **ФК19** Здатність розробляти програмне забезпечення мультимедійних та мультимедійних систем;

- **ПРН01** Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки;
- **ПРН03** Знати основні процеси, фази та ітерації життєвого циклу програмного забезпечення;
- **ПРН04** Знати і застосовувати професійні стандарти і інші нормативно-правові документи в галузі інженерії програмного забезпечення;
- **ПРН06** Уміння вибирати та використовувати відповідну задачі методологію створення програмного забезпечення;
- **ПРН07** Знати і застосовувати на практиці фундаментальні концепції, парадигми і основні принципи функціонування мовних, інструментальних і обчислювальних засобів інженерії програмного забезпечення;
- **ПРН08** Знати та вміти розробляти людино-машинний інтерфейс;
- **ПРН10** Проводити передпроєктне обстеження предметної області, системний аналіз об'єкта проєктування;

- **ПРН12** Застосовувати на практиці ефективні підходи щодо проектування програмного забезпечення;
- **ПРН13** Знати і застосовувати методи розроблення алгоритмів, конструювання програмного забезпечення та структур даних і знань;
- **ПРН14** Застосовувати на практиці інструментальні програмні засоби доменного аналізу, проектування, тестування, візуалізації, вимірювань та документування програмного забезпечення;
- **ПРН15** Мотивовано обирати мови програмування та технології розробки для розв'язання завдань створення і супроводження програмного забезпечення;
- **ПРН16** Мати навички програмного розроблення, погодження оформлення і випуску всіх видів програмної документації.
- **ПРН23** Вміти документувати та презентувати результати розроблення програмного забезпечення.
- **ПРН38** Вміти застосовувати технології програмування для розроблення програмного забезпечення мультимедійних та інформаційно-пошукових систем.
- **ПРН42** Знати основні моделі подання текстової та мультимедійної інформації та способи її попереднього оброблення для застосовування при проектуванні інформаційно-пошукових систем.
- **ПРН43** Знати та вміти використовувати на практиці існуючі програмні ресурси та бібліотеки для оброблення текстової інформації та мультимедійних даних в інформаційно-пошукових системах.
- **ПРН44** Володіти найбільш поширеними мовами запитів, що використовуються при розробленні інформаційно-пошукових систем.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Успішному виконанню курсової роботи з дисципліни «Програмування. Курсова робота» передуює вивчення дисциплін «Алгоритми та структури даних», «Основи програмування» та «Програмування 1. Об'єктно-орієнтоване програмування та шаблони проектування» навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 121 Інженерія програмного забезпечення.

Отримані теоретичні знання та практичні уміння є необхідними для подальшого успішного виконання студентами курсових робіт, проходження практики, а також виконання дипломного проекту в рамках навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 121 Інженерія програмного забезпечення.

3. Типове завдання на курсову роботу

Розробити програмне забезпечення згідно з обраною темою та оформити документацію на виконану розробку відповідно до вимог, наведених нижче.

Розроблюване програмне забезпечення має базуватися на реалізації шаблонів проектування:

- мінімальна кількість застосованих шаблонів – 7 шт;
- шаблони можуть бути як незалежними один від одного, так і поєднаними у більш складні структури (по 2 шаблони та більше);
- складність обраних для реалізації шаблонів впливатиме на оцінювання роботи: використання найпростіших шаблонів (наприклад, «Одинак») без об'єктивної необхідності призведе до зниження оцінки за роботу.

Програмне забезпечення повинне мати інтерфейс користувача (консольний чи графічний), за допомогою якого можна керувати роботою програми: варіант функціонування програми, коли виконується один сценарій, після чого програма завершує свою роботу, є неприпустимим.

Мова програмування має бути заздалегідь узгоджена з керівником курсової роботи та затверджена у технічному завданні.

Приклади тематик для курсової роботи:

1. *Фруктовий сад*
2. *Шахи*
3. *Морський бій*
4. *Текстовий редактор*
5. *Графічний редактор*
6. *Музичний редактор*
7. *Тролейбусне депо*
8. *Робота з банківськими рахунками*
9. *Бібліотека*
10. *Лікарня*
11. *Деканат*
12. *Продаж квитків на залізничному вокзалі*
13. *Облік пасажирів аеропорту*
14. *Облік даних щодо інфраструктури району міста*
15. *ЖЕК*
16. *Олімпіада*
17. *Бухгалтерія підприємства*
18. *Облік товару на складі*
19. *Облік даних щодо меню ресторану*
20. *Ремонтна майстерня широкого профілю*
21. *Облік робочого часу працівників*
22. *Записник – дати, телефони, зустрічі, завдання*
23. *Облік матеріальних цінностей*
24. *Файловий менеджер*
25. *Гра «П'ятнашки»*

4. Організація виконання та захисту курсової роботи

Основними етапами виконання курсової роботи з дисципліни «Програмування. Курсова робота» є:

- вибір теми;*
- підбір та вивчення літератури;*
- оформлення технічного завдання;*
- проведення агрегування класів об'єктів з обраної тематики, визначення структури розроблюваного програмного забезпечення, міжмодульних зв'язків, вибір шаблонів проектування для реалізації в межах курсової роботи;*
- підготовка першого варіанту структурної схеми програми, діаграм класів та перше узгодження з керівником;*
- доопрацювання структури модулів та класів з урахуванням пропозицій керівника;*
- розроблення алгоритмів роботи та інтерфейсу відповідного програмного забезпечення;*
- друге узгодження результатів роботи з керівником;*
- виконання програмної реалізації;*
- демонстрування першого варіанту розробленого програмного забезпечення, третє узгодження з керівником;*
- доопрацювання роботи відповідно до зауважень керівника, тестування програми;*

- написання та оформлення тексту пояснювальної записки до курсової роботи;
- захист курсової роботи.

Курсова робота виконується самостійно, але не втрачаючи при цьому зв'язку з керівником. Керівник погоджує технічне завдання на курсову роботу та графік її виконання, здійснює контроль за ходом роботи, надає студенту необхідну консультативну допомогу у проведенні досліджень та розробленні програмного забезпечення, дає висновок про допуск роботи до захисту.

Дозволяється спільна робота студентів над однією темою, але в такому випадку у кожного студента повинен бути реалізований свій набір шаблонів.

До захисту курсової роботи допускаються студенти, які виконали її в повному обсязі та у встановлені терміни. У разі недопущення курсової роботи до захисту студент повинен врахувати зауваження керівника курсової роботи та доопрацювати її з повторною подачею керівникові.

Захист курсової роботи проходить за встановленим графіком захисту. Для захисту студент повинен пред'явити:

- оформлену пояснювальну записку;
- розроблене програмне забезпечення та вихідний код (обов'язковим є демонстрування роботи програми на комп'ютері/ноутбуку студента).

Для захисту курсової роботи кожному студенту надається 7-10 хвилин. У своїй доповіді автор роботи має викласти основні положення роботи, обґрунтувати та продемонструвати структурно-алгоритмічну організацію розробленого програмного забезпечення, провести демонстрацію роботи програми, що засвідчить факт виконання студентом поставлених завдань.

Під час захисту роботи, написаної на комплексну тему, у доповіді обов'язково потрібно окреслити особистий внесок студента у розроблення тих чи інших питань.

Після доповіді студенту можуть бути поставлені запитання з тематики його роботи, на які він повинен дати чітку й обґрунтовану відповідь. Студент має бути готовим до дискусії, володіти понятійним апаратом, знати основний зміст праць, що наводяться в бібліографічному покажчику.

За результатами захисту курсової роботи, яка відповідає викладеним у даних методичних рекомендаціях вимогам, студент отримує оцінку, яку викладач виставляє у відомість.

5. Графік виконання курсового проєкту

1 Затвердження теми курсової роботи. Опрацювання відповідної літератури. Розроблення та узгодження технічного завдання, оформлення аркуша завдання – до 1 березня.

2 Аналіз постановки задачі – до 9 березня.

3 Вибір та дослідження методів створення програми, вибір відповідних структур даних та шаблонів проєктування. Перше узгодження з керівником – до 15 березня.

4 Доопрацювання структури модулів та класів з урахуванням пропозицій керівника. Проєктування інтерфейсу користувача – до 31 березня.

5 Розроблення основних алгоритмів роботи програми та проєктування інтерфейсу. Друге узгодження з керівником – до 15 квітня.

6 Програмна реалізація – до 10 травня.

7 Демонстрування першого варіанту. Третє узгодження з керівником – до 20 травня.

8 Тестування програми. Аналіз результатів. Підготовка матеріалів КР та оформлення документації – до 31 травня.

9 Захист курсової роботи – до 15 червня.

6. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Бублик В.В. Об'єктно-орієнтоване програмування. – К.: ІТ-книга, 2015. – 624 с.:іл.
2. Шаблони проектування: методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Об'єктно-орієнтоване програмування» [Електронне видання] / Т.М.Заболотня. К.: НТУУ «КПІ», 2015. - 154с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/11657>.
3. Будай А. Дизайн-патерни – просто, як двері [Електронне видання] / А.Будай. URL: <http://designpatterns.andriybuday.com/>.
4. Head First. Патерни проектування / Ерік Фрімен, Елізабет Робсон, Кеті Сьерра і Берт Бейтс; пер. з англ. Г. Якубовська – Харків : ВД «Фабула», 2020. – 672 с.
5. Чистий код: створення і рефакторинг за допомогою Agile / Мартін Роберт; пер. з англ. І. Бондар-Терещенко. – Харків : ВД «Ранок» : Фабула, 2019. – 448 с.
6. Чому SOLID — важлива складова мислення програміста [Електронний ресурс] / І.Бранець URL: <https://dou.ua/lenta/articles/solid-principles/>
7. Рефакторинг.Гуру [Електронний ресурс] / О.Швець URL: <https://refactoring.guru/>

Допоміжна література:

8. B.Perkins, J.V.Hammer, J.D.Reid Beginning C# 7 Programming with Visual Studio 2017 ISBN: 978-1-119-45868-5 John Wiley & Sons, Inc, 2018 – 912pp.
9. M.Olsson C# 7 Quick Syntax Reference: A Pocket Guide to the Language, APIs, and Library ISBN-13 (pbk): 978-1-4842-3816-5, 2018 – 180pp.
10. M.Fowler Refactoring: Improving the Design of Existing Code (2nd Edition) (Addison-Wesley Signature Series (Fowler)) 2nd Edition ISBN-13: 978-0134757599 – 2018. – 448 pp.
11. Bishop C# 3.0 Design Patterns ISBN 10: 0-596-52773-X, ISBN 13: 978-0-596-52773-0, O'Reilly, 2008. – 290pp.
12. Tour the Visual Studio IDE 15 [Електронний ресурс] / URL: <https://learn.microsoft.com/en-us/visualstudio/ide/quickstart-ide-orientation?view=vs-2022>

Матеріали знаходяться у вільному доступі в Інтернеті.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

- Дотримання політики академічної доброчесності.
- При захисті курсові роботи повинні бути зроблені згідно до затвердженої теми здобувача освіти.
- Штрафні бали нараховуються за: плагіат. У випадку виявлення факту несамостійного виконання роботи (код програми не відповідає варіанту завдання, ідентичність коду програми серед різних робіт) студент отримує мінус 30 балів.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Семестровий рейтинг з курсової роботи складається з рейтингових балів (див. табл. 1) і не перевищує 100 балів.

Система нарахування рейтингових балів з курсової роботи

<i>Критерій оцінювання</i>	<i>Бали</i>
<i>Теоретична складова</i>	
<i>1. Складність розробки обраної теми та ступінь творчого характеру роботи</i>	<i>4</i>
<i>2. Повнота опрацювання джерел з об'єктно-орієнтованого програмування, зокрема, з шаблонів проектування</i>	<i>2</i>
<i>3. Повнота об'єктної моделі, побудованої за тематикою дослідження</i>	<i>5</i>
<i>4. Складність обраних для реалізації шаблонів проектування</i>	<i>3</i>
<i>5. Якість викладу теоретичних положень щодо шаблонів проектування, ступінь обґрунтованості вибору шаблонів для реалізації програмного забезпечення за тематикою КР</i>	<i>8</i>
<i>6. Якість аргументації та ґрунтовність опису реалізованої структури ПЗ, алгоритмів та методів</i>	<i>8</i>
<i>Разом за теоретичну складову:</i>	<i>30</i>
<i>Програмна складова</i>	
<i>1. Ступінь відповідності реалізації програмного коду основним принципам ООП</i>	<i>8</i>
<i>2. Якість програмної реалізації шаблонів проектування</i>	<i>8</i>
<i>3. Ступінь відповідності функціональності розробленого програмного забезпечення вимогам, сформульованим у технічному завданні</i>	<i>5</i>
<i>4. Якість створення візуального контролю за вхідними, проміжними та результуючими даними</i>	<i>3</i>
<i>5. Якість коментарів у програмі</i>	<i>3</i>
<i>6. Наявність достатньої кількості тестів ПЗ</i>	<i>3</i>
<i>Разом за програмну складову:</i>	<i>30</i>
<i>Оформлення документації до курсової роботи</i>	
<i>1. Загальний вигляд документації</i>	<i>1</i>
<i>2. Правильність оформлення титульного аркуша</i>	<i>1</i>
<i>3. Правильність оформлення технічного завдання</i>	<i>2</i>
<i>4. Ступінь лаконічного і чіткого викладу технічного матеріалу, у тому числі описів шаблонів, модулів, методів, алгоритмів</i>	<i>4</i>
<i>5. Якість опису інтерфейсу користувача</i>	<i>3</i>
<i>6. Якість оформлення прикладів результатів роботи програми</i>	<i>2</i>
<i>7. Загальна відповідність пояснювальної записки вимогам до оформлення роботи</i>	<i>2</i>
<i>Разом за оформлення документації:</i>	<i>15</i>
<i>Захист роботи</i>	
<i>1. Ступінь володіння матеріалом з теоретичних і практичних питань КР</i>	<i>15</i>
<i>2. Глибина і правильність відповідей на запитання</i>	<i>10</i>
<i>Разом за захист роботи:</i>	<i>25</i>
<i>РАЗОМ:</i>	<i>100</i>

Рейтинговий бал студента з курсової роботи визначається остаточно за результатами захисту в термін, що передбачається графіком, виходячи з максимальної суми – 100 балів. Студент вважається таким, що захистив курсову роботу, якщо він набрав 60 і більше балів.

Заохочувальні бали можуть бути нараховані за самостійне виконання курсової роботи за завданням підвищеної складності (до 7 балів), а також за створення довідникового модуля до розробленого в межах курсової роботи програмного забезпечення (до 3 балів).

Студент допускається до захисту, якщо його рейтинг з урахуванням штрафних та заохочувальних балів складає не менше, ніж 45 балів.

З урахуванням штрафних і заохочувальних балів сумарний рейтинг не може перевищувати 100 балів.

Семестровий контроль: залік.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено к.т.н., доц., Заболотня Т.М.

Ухвалено кафедрою ПЗКС (протокол № 12 від 26.04.2023 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету прикладної математики (протокол № 10 від 26.05.2023 р.)